

ZnamPolski.pl

SŁOWNIKI BARDZO PRAKTYCZNE

**PRAKTYCZNIE
NAJLEPSZY**

SŁOWNIK błędów językowych

Słowa, zdania, wyrażenia

PIERWSZY POLSKI SŁOWNIK BŁĘDÓW JĘZYKOWYCH W XXI WIEKU!

Spis treści

→ Koncepcja, norma, zasady...	– 5
→ Wskazówki praktyczne	– 9
→ HASŁA	– 13
→ Indeks	– 205
→ Słowniki w serii	– 223
→ Oferta, zakupy, rabaty	– 224

Koncepcja, norma, zasady... czyli od Einsteina do Leca

„Wszystko powinno być tak proste, jak to tylko możliwe. Ale nie prostsze”. Słowa Alberta Einsteina oddają główny zamysł koncepcji **Słownika błędów językowych**. Jako jej autorzy podzieliliśmy się nawet rolami: Marek Zboralski dbał o to, by **SBJ** był możliwie prosty, a Ewa Rudnicka – by nie był zbyt prosty. Ten pierwszy myślał więc głównie o adresatach słownika, ta druga – o samym języku i właściwym metodologicznie opisie, żebyśmy zbyt prostotą nie narazili się językoznawcom. W jakim stopniu ten trudny kompromis udało nam się osiągnąć, ocenią jedni i drudzy. Aby im to ułatwić, poniżej tłumaczymy się z tego, co zapowiada front okładki.

ZnamPolski.pl SŁOWNIKI
BARDZO
PRAKTYCZNE

1. Nazwa marki wskazuje na tematykę całej serii i śmiało zapowiada główną korzyść dla jej „grupy docelowej”. A tworzą ją ci wszyscy, którzy w trosce o spokój, wizerunek czy karierę chcieliby uniknąć językowych błędów oraz ich konsekwencji: ośmieszeń, pouczeń i docinków, że „nie znają polskiego”. Także nieporozumień, zażaleń czy... jedynek w szkole. Wagi tych korzyści podkreślać nie trzeba. Nie trzeba też ukrywać, że odwołujemy się do ambicji, a nawet językowego patriotyzmu użytkowników **SBJ**. Trochę również straszymy – błędami i ich skutkami.

2. SŁOWNIKI BARDZO PRAKTYCZNE – Liczba mnoga zapowiada serię, a najważniejszy jest jej podstawowy atut, który postanowiliśmy tak mocno wyeksponować. Na tę praktyczność składa się bardzo przejrzysta, „wizualna” forma redakcyjna oraz jasna, zwięzła i przystępna treść (m.in. dzięki ograniczeniu użycia terminologii, nawet tej „szkolnej”). Nowatorski, pomysłowy i prosty **SBJ** jest zarazem zgodny ze sztuką leksykograficzną. Wszystko po to, by był maksymalnie użyteczny.

3. Pierwszy polski słownik błędów językowych w XXI wieku! – Tak, poprzednim dziełem o podobnym profilu i tytule był bowiem *Słownik polskich błędów językowych* autorstwa Stanisława Słońskiego. Ukazał się on w roku... 1947 (nie, nie w 1974). Później wśród językoznawców przeważał pogląd, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”.

Wskazówki praktyczne

Obszerna „instrukcja obsługi” **Słownika błędów językowych** byłaby sprzeczna z jego praktyczną naturą. Kilka wskazówek i objaśnień na pewno się jednak przyda.

FUNKCJE SŁOWNIKA

- **SBJ** może służyć jako doraźna „sprawdzarka” błędów. Do odszukania hasła z opisem danego błędu służą hasłownik i indeks (więcej o nich poniżej).
- Równie pożytecznym sposobem korzystania z **SBJ** jest systematyczna lektura w miniodcinkach. **Warto przejrzeć cały słownik** (np. po 1 stronie dziennie), aby wypatrzeć błędy, których nie było się świadomym/-ą.
- Jeśli w **SBJ** nie jest opisany jakiś błąd, to nie musi to znaczyć, że nie jest to błąd! W żadnym słowniku – zwłaszcza praktycznym, więc zarazem podręcznym – nie da się ująć wszystkich popełnianych błędów językowych. To zawsze wybór.

OZNACZENIA I SYMBOLE

- **✗** – błędna forma językowa | **✓** – poprawna forma językowa (formy zapisane kolorem neutralnym też są, podobnie jak zielone, poprawne);
- **✗!** – błąd szczególnie rażący, kompromitujący lub/i częsty;
- *kursywa* – przykład użycia danej formy językowej;
- KAPITALIKI – wskazanie na kategorię gramatyczną, np. osobę, rodzaj, przypadek, liczbę (w słownikowym ujęciu jest to proste i intuicyjne);
- / – oddziela wariantywne wyrazy lub formy, np. **kłaść** / **położyć akcent na** (coś);
- | – oddziela wariantywne konstrukcje, np. **drogi i cenny** | **cenny i wartościowy**; ich wspólny element może być pominięty, np. **dystans do** | **wobec** | **w stosunku do** (KOGOŚĆ/CZEGOŚĆ);
- * – oznaczenie czasowników, które w danej konstrukcji występują też w przeciwnym – niż podany – aspekcie (dokonanym / niedokonanym), np. **stać** * = **stać** / **stawać**, **poprawić** * = **poprawić** / **poprawiać**
- ‘...’ (łapki definicyjne) – znaczenie słowa lub wyrażenia;
- → 123 – odesłanie do hasła nr 123, w którym jest komentarz do danego błędu lub które przedstawia inny błąd dotyczący tej samej formy językowej;
- [↪] ...] – wymowa danego słowa lub wyrażenia.

A

aberracja

1

aberracja

aberracja

Aberracja to 'odchylenie od normalnego stanu, jakaś nieprawidłowość', a nie nonsens.

abnegat

2

abnegat

**'ktoś, kto lekceważy lub
neguje uznane autorytety
albo wartości'**

*Typ zdolnego buntownika, elegancki
abnegat z fantazją.*

**1. 'ktoś, kto nie dba o swój
wygląd'; 2. 'ktoś, kto nie ma
podstawowych wiadomości
z jakiejś dziedziny'**

*1. Był brudny, źle ubrany – jak **abnegat**.
2. Nawet kuchenny **abnegat** robi omelet.*

*Powodem błędu jest mylne skojarzenie **abnegata** z **negacją**.*

absolwent

3

'ktoś, kto ukończył naukę w szkole średniej i dopuszczono go do matury'

absolwent

*Żaden **absolwent** nie zdawał fizyki.*

abiturient

*Życzę **abiturientom** zdania egzaminów.*

Absolwent to 'ktoś, kto ukończył jakąś szkołę'.

absurdalny

4

'taki, który nie da się uzasadnić lub wyjaśnić rozumowo, nielogiczny'

absurdalny → 389

irracjonalny

*Po tej porażce czuł **irracjonalną** ulgę.*

adaptacja

5

adaptacja (CZEGOŚ) pod (COŚ)
gabinet, pracownię itp.

***Adaptacja** strychu **pod biuro** była
kosztowna. → 6*

adaptacja (CZEGOŚ) na (COŚ)
gabinet, pracownię itp.

*Zaplanowano **adaptację** budynku **na**
pomieszczenie biurowe.*

*Takiej samej konstrukcji wymaga czasownik **adaptować** – **adaptować** (COŚ) **na** (COŚ),
np. **adaptowano** fabrykę **na** **lofty**. Poprawnie można też mówić **adaptować** (COŚ) **do**
(**JAKICHŚ**) **funkcji** / **potrzeb**.*

adaptacja

6

✗ **adaptacja i przystosowanie | adaptacja i dostosowanie**

✓ **adaptacja | przystosowanie | dostosowanie**

Częste są również błędne połączenia z wyrazami w odwrotnej kolejności i w innych konfiguracjach: *przystosowanie i adaptacja, dostosowanie i adaptacja*. → 5

adaptować

7

‘prawnie uznać cudze dziecko za własne’

✗ **adaptować** → 9

✓ **adoptować**

Po roku *adoptowali* dziewczynkę.

adekwatny

8

✗ **adekwatny z (CZYMŚ) sytuacją, stanem itp. | dla (CZEGOŚ) stanu, wieku itp.**

✓ **adekwatny do (CZEGOŚ) sytuacji, stanu, wieku itp.**

Tak samo jest z przysłówkiem, np. *odpowiedziała adekwatnie z oczekiwaniami, działali adekwatnie dla możliwości*, a poprawnie wycenił produkt *adekwatnie do ceny*.

adoptować

9

‘przystosować do czegoś, dostosować do innych potrzeb’

✗ **adoptować** → 7

✓ **adaptować**

Szkoła *adaptowała* pawilon na halę.

adres

10

✗ **wysłać⁺ / przesłać⁺ (coś) list, e-mail itp. pod (JAKIŚ / CZYJŚ) adres**

✓ **wysłać⁺ / przesłać⁺ (coś) list, e-mail itp. na (JAKIŚ / CZYJŚ) adres | pod (JAKIMŚ / CZYIMŚ) adresem**

adresowany

11

✗ **adresowany dla (KOGOŚ) osób, uczniów, grupy itp.**

✓ **adresowany do (KOGOŚ) osób, uczniów, grupy itp.**

Szkolenia *adresowane dla lekarzy*.

Spektakl *adresowany do młodzieży*.

Najlepiej jednak mówić *przeznaczony dla (kogoś)* lub *kierowany do (kogoś)*, gdyż konstrukcja *adresowany do (kogoś)* jest zdecydowanie nadużywana.

audiobook

62

słuchanie, zakup, wydawca itp.

✗ (TEGO) **audiobooku**
Posłuchaj bajek z **audiobooku**.

✓ (TEGO) **audiobooka**
Wydął to w formie **audiobooka**.

Wszystkie wyrazy na *-book* (np. *ultrabook*, *netbook*) mają w dopełniaczu (KOGO / CZEGO) liczby pojedynczej końcówkę *-a*. W połączeniu z czasownikami *wydać*, *pobrać*, *kupić* itp. możemy użyć formy (TEN) **audiobook** lub (TEGO) **audiobooka**. Tak samo jest z innymi słowami na *-book*.

autor

63

autor

✗ 'sprawca jakiegoś czynu,
wykonawca jakiejś czynności'
*Dumny **autor** zwycięskiej bramki.*

✓ 'ktoś, kto napisał jakiś tekst
lub stworzył dzieło'
***Autor** artykułu przytacza jej słowa.*

Nie każdy wykonawca czegoś jest autorem.

autorytarny

64

'taki, który ma zaufanie, poważanie, znaczenie, jest wiarygodny'

✗ **autorytarny**
*Doradził nam jako osoba **autorytarna**.*

✓ **autorytatywny**
*Występ ocenią **autorytatywni** krytycy.*

Autorytarny to 'taki, który wynika z posiadanej władzy, nie dopuszcza sprzeciwu'.

B**ZnamPolski.pl**SŁOWNIKI
BARDZO
PRAKTYCZNE**babington**

65

✗ **babington** / **badmington**

✓ **badminton**

badminton

66

✗ (TEGO) **badmintonu**
*Lotka do **badmintonu**.*

✓ (TEGO) **badmintona**
*Miejski turniej **badmintona**.*

(TEN) **badminton**
*Zagrać w **badminton**.*

(TEGO) **badmintona**
*Zasady gry w **badmintona**.*

bonus

95

(TEGO) **bonusa**Pieniądze z *bonusa*.(TEGO) **bonusu**Udzielił klientowi *bonusu*.**(TEGO) bonusa**Wygrała atrakcyjnego *bonusa*.**(TEN) bonus**Otrzymali świąteczny *bonus*.**boso**

96

na boso**boso | na bosaka**Błędna forma funkcjonuje w różnych gwarach. Nie mówimy też *na pieszo*.**bój**

97

o starciach, walkach itp.

(TYCH) **boji / boi**Oddział *ma* za sobą wiele trudnych *boi*.(TYCH) **bojów**Stoczył wiele *bojów*, nim załatwił sprawę.Gdy mowa o bojach pływających na wodzie, poprawna forma to (TYCH) *boi*. → 882**brać się**

98

(za)brać się / wziąć się**za (COŚ)**

pracę, robotę, budowę itp.

(za)brać się / wziąć się**do (CZEGOŚ)**

pracy, roboty, budowy itp.

bramkarz

99

(TYCH) **bramkarzów**Dwóch *bramkarzów* przy wejściu. → 412(TYCH) **bramkarzy**Metody treningu *bramkarzy*.**branzoleta**

100

branzoleta, branzoletka**bransoleta, bransoletka**Sto lat temu także mówiono *branzoletka* i również piętnowano to jako błąd.**branża**

101

(TYCH) **branży**Wyzwania dla kilku *branży*. → 782(TYCH) **branż**Eksperci z różnych *branż*.**brat**

102

(TEMU) **bratowi, (TYMI) braciami**(TEMU) **bratu, (TYMI) braćmi****brokuła**

103

(TA) brokuła, (TYCH) brokuł Zrazy nadsiewane *brokułą* i fetą.**(TEN) brokuł, (TYCH) brokułów**Wartości odżywcze *brokułów*.

cel

123

o tym, do czego się dąży

(TYCH) **celi**Nie zdoła osiągnąć swoich **celi**. → 126, 739(TYCH) **celów**Nie miałeś żadnych **celów** w życiu.

cel

124

(COŚ) **dla** (JAKICHŚ) **celów**Dostarcza wodę **dla celów**
komunalnych. → 125(COŚ) **do** (JAKICHŚ) **celów**Plantacje drzew **do celów**
energetycznych.

cel

125

celem (CZEGOŚ)

wyjaśnienia, ochrony itp.

Trwa przerwa **celem konsultacji**. → 124**w celu** (CZEGOŚ)

wyjaśnienia, ochrony itp.

Złóż wniosek **w celu** uzyskania dotacji.

cela

126

o pomieszczeniu

(TYCH) **celi**W więzieniu jest wiele **celi**. → 27, 123(TYCH) **cel**Brakło **cel** dla zatrzymanych.

cenny

127

drogi i cenny |
cenny i wartościowyTe preparaty są **drogie i cenne**.**cenny** | **drogi** | **wartościowy**Zgubił **cenny** zegarek.

Częste są również błędne połączenia z wyrazami w odwrotnej kolejności i w innych konfiguracjach: **cenny i drogi**, **drogi i wartościowy** itp.

cenzura

128

‘ważne wydarzenie będące granicą między jednym a drugim okresem’

cenzura**cezura**

Cenzura to ‘urzędowa kontrola różnego rodzaju przekazów publicznych i prywatnych pod względem politycznym lub obyczajowym’.

enigmatyczny

270

enigmatyczny**✗** 'oszczędny w słowach,
zdawkowy, skrótowy'Zostawił tylko dwuzdaniową,
enigmatyczną notatkę.**✓** 'zagadkowy, trudny do
zrozumienia, tajemniczy'Była postacią *milczącą*
i *enigmatyczną*.

Enigma z greki znaczy tyle co 'zagadka'. Można to kojarzyć z nazwaną tak niemiecką maszyną szyfrującą. A 'oszczędny w słowach, skrótowy' to *lakoniczny* (też z greki).

epidemia

271

✗ **masowa epidemia****✓** **epidemia**

Ani w znaczeniu dosłownym 'masowe zachorowania w danym czasie na określonym terenie' (np. *epidemia dżumy, grypy*), ani w przenośnym 'masowe zamiłowanie do czegoś, rozpowszechnianie się jakiegoś zjawiska' (np. *epidemia wyjazdowa, epidemia samobójstw*) *epidemii* nie ma sensu określać *masową*, bo to wynika z definicji.

epidemiologiczny

272

'związany z epidemią'

✗ **epidemiologiczny**Rośnie zagrożenie *epidemiologiczne*.**✓** **epidemiczny**Zbliżał się sezon *epidemiczny*.

Epidemiologiczny to 'związany z badaniami nad epidemiami'.

epidemiolog

273

✗ **epidemiolog, epidemiologia** itp. | **✓** **epidemiolog, epidemiologia** itp.

Mówimy *epidemia*, a nie *epidema*. Epidemiolog bada wpływ różnych czynników na szerzenie się chorób zakaźnych lub cywilizacyjnych.

epopea

274

✗ **epopea****✓** **epopeja**

Warto pamiętać też o właściwym akcentowaniu [↵] *epopeja* i o tym, że *Odyseja* to *epopeja*!

erozja

275

'stopniowe niszczenie metali spowodowane oddziaływaniem
środowiska, np. wilgoci'**✗** **erozja****✓** **korozja**

Erozja to 'niszczenie powierzchni ziemi na skutek działania sił natury, np. wody, wiatru'.

erudycja

276

‘umiejętność pięknego i sprawnego wypowiadania się’

✗

erudycja

Na egzaminie wykazał się **erudycją**.

✓

elokwencja

Mówi się o **elokwencji** prawników.

Erudycja to ‘znajomość wielu zagadnień z różnych dziedzin’.

etap

277

✗

etap w (CZYMŚ)
rozwoju, pracy, życiu itp.

Wygrał **etap w Rajdzie** Dakar.

✓

etap (CZEGOŚ)
rozwoju, pracy, życia itp.
Przeszła do dalszego **etapu** zawodów.

etat

278

gdy mowa o cząstkowym wymiarze pracy

✗

pracować na (ILUŚ)
dwóch trzecich, trzech
czwartych itp. **etatu**

Pracowała w przychodni **na dwóch**
piątych etatu.

✓

pracować na (ILEŚ)
dwie trzecie, trzy czwarte itp.
etatu
Mechanicy mają **pracować na**
siedem ósmych etatu.

Taki sam błąd dotyczy połączenia z rzeczownikiem *praca*: **praca na (ILUŚ) dwóch trzecich** itp. **etatu** | **praca na (ILEŚ) dwie trzecie** itp. **etatu**. → 279

etat

279

gdy mowa o zwielokrotnionym wymiarze pracy

✗

pracować na (ILEŚ)
dwa itp. **etaty** / pięć itp. **etatów**

✓

pracować na (ILUŚ)
dwóch, pięciu itp. **etatach**

Taki sam błąd dotyczy połączenia z rzeczownikiem *praca*: **praca na (ILEŚ) dwa** itp. **etaty** / **praca na sześć** itp. **etatów** | **praca na (ILUŚ) trzech** itp. **etatach**. → 278

ewidentny

280

✗

ewidentny i oczywisty |
ewidentny i wyraźny

✓

ewidentny | oczywisty |
wyraźny

Częste są też błędne połączenia z wyrazami w odwrotnej kolejności: **oczywisty i ewidentny**, **wyraźny i ewidentny**, jak również połączenie **ewidentnie oczywisty** itp.

hospitacja

366

‘pobyt pacjenta w szpitalu’

✗

hospitacja

Rosną potrzeby *hospitacji* chorych.

✓

hospitalizacja

Poddali pacjenta *hospitalizacji*.

Hospitacji dokonuje np. wizytator w szkole, żeby ocenić pracę nauczyciela.

hossa

367

‘spadek wartości papierów wartościowych lub cen towarów na giełdzie’

✗

hossa

Akcje spadają – idzie *hossa*. → 80

✓

bessa

Długa *bessa* zwiastowała kryzys.

hotelowy

368

o tym, co wiąże się z zawodem hotelarza i prowadzeniem hotelu

✗

hotelowy

Uczy się w szkole *hotelowej*.

✓

hotelarski

Skończył studium *hotelarskie*.

Hotelowy to ‘związany z hotelem’.

husky

369

✗

(TEGO) **huskiego**,
(TYCH) **huskich**

Prowadził zaprzęg z 10 *huskimi*.

✓

(TEGO) **husky**,
(TYCH) **husky**

Uwielbiam swojego *husky*.

Tego wyrazu nie odmieniamy. I również go nie spolszczamy, więc błędne jest pisanie (TEN) *haski*, (TEGO) *haskiego* itd. Poprawna wymowa natomiast to [ɕ] haski].

ZnamPolski.pl

SŁOWNIKI
BARDZO
PRAKTYCZNE

ich

370

gdy chodzi o słowa nienazywające mężczyzn, np. *dzieci, psy, auta, okulary, spodnie* – widzę, lubię, znam itp.

✗ !

ich

Mam dwa koty i bardzo *ich* lubię.

✓

je

Mam dwa koty i bardzo *je* lubię.

ideja

371

✗

!(TA) **ideja**, (TEJ) **ideji**, (TE) **ideje**

Działania zgodne z *ideją* fundacji.

✓

(TA) **idea**, (TEJ) **idei**, (TE) **idee**

Idea niepodległości państwowej.

Do wyszukiwania błędów służy także **indeks** (na końcu słownika).

jasny 397	✗ jasny i przejrzysty jasny i klarowny	✓ jasny klarowny przejrzysty
	Częste są również błędne połączenia z wyrazami w odwrotnej kolejności i w innych konfiguracjach <i>klarowny i jasny</i> , <i>klarowny i przejrzysty</i> itp., a także <i>jasno i przejrzystość</i> , <i>jasno i klarownie</i> itp.	
jednocześnie 398	✗ jednocześnie w tym samym czasie	✓ jednocześnie w tym samym czasie
jedyny 399	✗ za jedyne (ILEŚ) (CZEGOŚ) 10 złotych, 5 euro itp.	✓ jedynie za (ILEŚ) (CZEGOŚ) 10 złotych, 5 euro itp.
	Określenia <i>jedyne</i> używamy w konstrukcji <i>jedyne (co)...</i> , <i>to...</i> , np. <i>jedyne, o czym myślał, to uciekać</i> w znaczeniu 'jedyna rzecz, sprawa w danej chwili możliwa, skupiająca uwagę'.	
jeleni 400	✗ (TYCH) jeleniów Odstrzał chorych <i>jeleniów</i> . → 1032	✓ (TYCH) jeleni Rykowisko to okres godowy <i>jeleni</i> .
jesień 401	✗ w jesień	✓ jesienią / na jesieni
	Poprawna, ale rzadko używana jest również forma <i>w jesieni</i> . → 1202	
jęczyzek 402	✗ jęczyzek uwagi	✓ jęczyzek u wagi
	<i>Jęczyzek u wagi</i> to 'coś rozstrzygającego w sytuacji, gdy przeciwstawne siły lub argumenty są jednakowo silne'. Podobnie jak wskaźnik dawnej wagi (<i>jęczyzek</i>) pokazuje, co więcej waży.	
język 403	✗ zaciągnąć ⁺ języka	✓ zasięgnąć ⁺ języka

kogiel-mogiel

448

kogiel-mogiel**kogel-mogel**

W wymowie poprawne są jednak obie formy, więc również [ɕɔɕ kogiel-mogiel].

kogo

449

kogo to jest?**czyje** to jest?**kolaboracja**

450

kolaboracja

'współpraca w ogóle'

*Kolaboracja między firmami
rozwijala się dobrze.*

'współpraca z władzą
niepopieraną przez
większość społeczeństwa'

*Został skazany za kolaborację
z okupantem.*

kolec

451

(TYCH) **kolcy**

Wbiło mi się parę kolcy kaktusa. → 734

(TYCH) **kolców**

Nie ma róży bez kolców.

kolejka

452

kolejka za (czymś)
biletami, chlebem itp.

kolejka po (coś)
bilety, chleb itp.

koleś

453

(TYCH) **kolesi**

Czaiło się tam dwóch kolesi. → 218

(TYCH) **kolesiów**

Złapał za rękaw jednego z kolesiów.

kolos

454

wielki / gigantyczny kolos |
wielki / gigantyczny gigant

wielki / gigantyczny
posąg, człowiek, gmach itp. |
kolos | **gigant**

komisja

455

komisja dla (CZEGOŚ)
spraw..., walki Z... itp. → 1231

komisja do (CZEGOŚ)
spraw..., walki Z... itp.

komitywa

456

dobra / bliska komitywa

dobre, bliskie stosunki |
komitywa

Nie może być inaczej, skoro *komitywa* to 'bliska, przyjacielska relacja z kimś'.

nie tylko

613

✗ nie tylko..., **ale** także... |
nie tylko..., **ale** również...
Nie tylko bystry, ale także pracowity.

✓ nie tylko..., **lecz** także... |
nie tylko..., **lecz** również...
Nie tylko przyszedł, lecz również pomógł.

niechęć

614

✗ niechęć

✓ niechęć

niechęć

615

✗ **niechęć** (CZYJAŚ / KOGOŚ)
dla / **wobec** / **w stosunku do**
(KOGOŚ / CZEGOŚ)
ludzi, zwierząt, obłądy itp.

✓ **niechęć** (CZYJAŚ / KOGOŚ)
do (KOGOŚ / CZEGOŚ)
ludzi, zwierząt, obłądy itp.

niedługo

616

✗ ! za niedługo

✓ niedługo | niebawem | wkrótce

niedźwiedź

617

✗ (TYCH) **niedźwiedziów**

✓ (TYCH) **niedźwiedzi**

niemniej

618

gdy przeciwstawiamy sobie treści dwóch stwierdzeń

✗ **tym niemniej**
*Był zdenerwowany, **tym niemniej** zachowywał się spokojnie.*

✓ **niemniej** | **niemniej jednak**
*Przytakiwała matce, **niemniej jednak** miała wątpliwości.*

nienawidzić

619

✗ **nienawidzić** (KOGOŚ / COŚ)
bandytę, pracę, alkohol itp.
Nienawidził ją za to, co zrobiła.

✓ **nienawidzić** (KOGOŚ / CZEGOŚ)
bandyty, pracy, alkoholu itp.
Zawsze nienawidził sprzątanía.

nienawidzieć

620

✗ **nienawidzieć** → 619

✓ **nienawidzić**

nienawistny

621

✗ **nienawistny dla**
(**KOGOŚ**) dzieci, sąsiadów itp.

✓ **nienawistny**
(**KOMUŚ / CZEMUŚ**) dzieciom,
sąsiadom itp.

odgrywać
676

✗ odgrywać (JAKĄŚ) **wagę** | ✓ odgrywać (JAKĄŚ) **rolę**

Mówimy też *mieć* (JAKĄŚ) **wagę** i *grać* (JAKĄŚ) **rolę**, ale nie *grać* (JAKĄŚ) **wagę**. → 753

odkrywca
677

odkrywca

✗ 'ktoś, kto wymyślił jakąś nową rzecz' | ✓ 'osoba, która dokonała odkrycia, znalazła coś dotąd nieznanego'

Znamy go jako **odkrywcę** telefonu.

Wiek XVI to czas wielkich **odkrywców**.

Ktoś, kto wymyślił jakąś nową rzecz albo inaczej – wynalazł ją – to **wynalazca**.

odległość
678

✗ **bliska** / **daleka odległość** → 1240 | ✓ **mała** / **duża odległość**

odnieść
679

gdy doświadcza się czegoś niekorzystnego

✗ **odnieść**⁺ (coś) **kłeskę**, **porażkę**, **stratę** itp. | ✓ **ponieść**⁺ (coś) **kłeskę**, **porażkę**, **stratę** itp.

Słowo **odnieść** łączymy z nazwami doświadczeń pozytywnych, jak *sukces*, *zwycięstwo*, *korzyść* itp. Wyjątkowo łączymy je też z nazwami uszkodzeń ciała, czyli **odnieść rany**, **kontuzję**, **obrażenia** itp.

odnośnie
680

✗ **odnośnie** (CZEGOŚ) sprawy, pytania, planu itd.
*Powiem coś **odnośnie** planu.* | ✓ **odnośnie do** (CZEGOŚ) sprawy, pytania, planu itd.
*Miał uwagi **odnośnie do** umowy.*

odpowiedni
681

✗ **odpowiedni dla** (CZEGOŚ) wieku, czasu, potrzeb itp. | ✓ **odpowiedni do** (CZEGOŚ) wieku, czasu, potrzeb itp.

Poprawnie jest jednak **odpowiedni dla** (kogoś), np. *Ten strój jest **dla niej** odpowiedni.* → 627

odsetek
682

✗ bez (TEGO) **odsetku**
*Przybliżone obliczenia **odsetku** chorych.*
→ 683 | ✓ bez (TEGO) **odsetka**
*Spadek **odsetka** nowych zakażeń.*

piszczel

778

(TEN) piszczel,
(TEGO) piszczelaFragment ludzkiego *piszczela*.**(TA) piszczel,**
(TEJ) piszczeliDoznał złamania prawej *piszczeli*.**pizzernia**

779

pizzernia**pizzeria**Nazwa została zapożyczona wprost z włoskiego (*pizzeria*), nie zaś utworzona od słowa *pizza* za pomocą części *-ernia* (jak *cukiernia*, *lakiernia* itp.).**plac**

780

(TYCH) placy → 734**(TYCH) placów****planować**

781

(za)planować (ROBIĆ COŚ)
malować dom, kupić
samochód itp.**(za)planować (COŚ)**
malowanie domu, kupno
samochodu itp.**plaża**

782

(TYCH) plaży Przez sinice zamknięto wiele *plaży*.**(TYCH) plaż**Lubię piękno polskich *plaż*.Nazwom żeńskim na *-rza* i *-ża* odcinamy w dopełniaczu (KOGO / CZEGO) liczby mnogiej końcówkę *-a*.**plątać**

783

(JA) plątam, (ONI) plątają**(JA) plączę, (ONI) plączą****plaszcz**

784

o ubraniu

(TYCH) płaszczów**(TYCH) płaszczy**Forma *płaszczów* jest poprawna, jeśli mówimy o *płaszczu* jako powłoce.**plukać**

785

! (JA) plukam, (ON) pluka**(JA) pluczę, (ON) plucze****płytko**

786

płycejPo której stronie basenu jest *płycej*?**płycej**Przy brzegu było nieco *płycej*.

w wypowiedzi ustnej

✗ w związku z **powyższym** | ✓ w związku z **tym**

poziom

✗ **zmniejszyć⁺ / zwiększyć⁺**
poziom
*Powoli **zwiększali** swój **poziom** życia.*

✓ **obniżyć⁺ / podnieść⁺**
poziom
*Tym samym **obniżono** **poziom** edukacji.*

pożyczyć

✗ **pożyczyć⁺** (COŚ / CZEGOŚ)
u (KOGOŚ) ciotki, kolegi itp.
→ 839, 840

✓ **pożyczyć⁺** (COŚ / CZEGOŚ)
od (KOGOŚ) ciotki, kolegi itp.

pożyczyć

gdy na krótki czas bierzemy od kogoś trochę czegoś lub jakąś rzecz

✗ **pożyczyć⁺ (coś)**
mąkę, krzesło, rower itp.
*Pożycz, proszę, **cukier**. Pożyzył mi **auto**, bym podjechał do apteki. → 840*

✓ **pożyczyć⁺ (czegoś)**
mąki, krzesła, roweru itp.
*Przyszedłem **pożyczyć** **cukru**. Pożyżył nam **kosiarki**.*

pożyczyć

gdy na dłuższy, ale określony czas bierzemy od kogoś jakąś rzecz lub coś, co można policzyć

✗ **pożyczyć⁺ (czegoś)**
samochodu, sukni itp.
*Pożyzył mi **namiotu** na całe wakacje. → 839*

✓ **pożyczyć⁺ (coś)**
samochód, suknię itp.
*Pożyzył jej **podręcznik** do chemii. Pożyżyli **pieniądze** na podróż.*

póki co

gdy chodzi o coś przejściowego, nie stałego

✗ **póki co**
***Póki co** pozostają bez pracy.*

✓ **na razie | tymczasem | chwilowo**
***Tymczasem** zamieszkam z ojcem.*

Część językoznawców akceptuje tę pożyczkę z języka rosyjskiego. *Póki co* jest więc może bardziej zbędne niż błędne.

strój 1061	✗ (TYCH) stroji / stroi <i>Projektowanie stroj scenicznych. → 882</i>	✓ (TYCH) strojów <i>Był znany z kolorowych strojów.</i>
strzec 1062	✗ strzec (KOGOŚ / COŚ) <i>córkę, dom, dobytek itp.</i>	✓ strzec (KOGOŚ / CZEGOŚ) <i>córki, domu, dobytku itp.</i>
stygnąć 1063	✗ (JA) stygnąłem, (ONA) stygnęła, (ONI) stygnęli	✓ (JA) stygnęm, (ONA) stygnęła, (ONI) stygnę
Poprawne są natomiast formy męskie (ON) stygnę i (ON) stygnę . Dokładnie tak samo odmienia się czasownik ostygnąć . → 356		
styl 1064	✗ (TYCH) styli <i>Sięga do kilku styli muzycznych. → 739</i>	✓ (TYCH) stylów <i>Wpływy różnych stylów malarskich.</i>
styran 1065	‘zniszczony, zużyty’ lub ‘zmęczony’	
	✗ styran	✓ steran
Słowo pochodzi od czasownika sterać ‘zniszczyć, wyczerpać siły, zdrowie itp. przez męczący tryb życia’, dlatego mamy -e-. Choć jest też słowo tyrać ‘bardzo ciężko pracować’.		
suplementacja 1066	o dostarczaniu jakichś substancji	
	✗ suplementacja (CZEGOŚ) <i>jodu, potasu itp.</i>	✓ suplementacja (CZYMŚ) <i>jodem, potasem itp.</i>
O sposobie odżywiania się mówimy jednak suplementacja diety .		
swetr 1067	✗ ! swetr	✓ sweter
W innych formach po -t- nie ma -e- (swetra, swetry, swetrach itp.) i dlatego łatwo o błąd.		
sympatia 1068	✗ sympatia wobec (KOGOŚ / CZEGOŚ) <i>Sympatia chłopca wobec zwierząt.</i>	✓ sympatia do / dla (KOGOŚ / CZEGOŚ) <i>Z sympatii do nauczyciela... Miał sympatię dla rewolucji.</i>

warty 1184	‘taki, który na coś zasługuje’ lub ‘taki, który ma jakąś wartość’	
X	warty <i>Raport warty przeczytania. To niewiele warty samochód.</i>	✓ wart <i>On jest ciebie wart. Ile jest wart twój dom?</i>
Rodzaj żeński i nijaki nie sprawia kłopotu, np. <i>praca warta premii, mydło warte 7 zł.</i> → 1183		
wąski 1185	X bardziej wąski → 88	✓ węższy
wąsko 1186	X ! wężej <i>Jest wężej, ale korków nie ma.</i> → 88	✓ wężziej <i>Będzie wężziej pod wiaduktami.</i>
wernisaż 1187	wernisaż	
X	‘wystawa dzieł sztuki’ <i>Kupili bilety na wernisaż.</i> → 1188	✓ ‘uroczyste otwarcie wystawy dzieł sztuki’ <i>Zostali zaproszeni na wernisaż.</i>
wernisaż 1188	X (TYCH) wernisażów → 648, 1187	✓ (TYCH) wernisaży
węzeł 1189	‘rozwiązać trudną sprawę w sposób radykalny’	
X	rozplątać / rozsypać / rozwiązać węzeł gordyjski	✓ przeciąć / rozciąć węzeł gordyjski
Według legendy ten, kto rozwiązałby skomplikowany węzeł gordyjski, zostałby władcą Azji. Aleksander Wielki widząc, że nie da rady rozwiązać węzła, przeciął go.		
widelec 1190	X (TYCH) widelcy <i>Zestaw noży i widelcy do steków.</i> → 734	✓ (TYCH) widelców <i>Na stole leżało kilka widelców.</i>

zwężyć

1306

✗ ! **zwężyć**, (JA) **zwęzę**,
(TY) **zwęż**, (ON) **zwężył****✓** **zwęzić**, (ON) **zwęzi**,
(TY) **zwęź**, (ON) **zwęził****związki**

1307

✗ **związki i powiązania****✓** **związki | powiązania**Błędne są też konstrukcje *wzajemne powiązania*, *wzajemne związki i powiązania*.**zwrot**

1308

✗ **zwrot o 360 stopni****✓** **zwrot o 180 stopni**Zwrot o **360 stopni** oznaczałby powrót do pierwotnego położenia, czyli właściwie brak jakiegokolwiek zmiany.**zwyczaj**

1309

✗ (TYCH) **zwyczaj**i / **zwyczaj**i
*Opis **zwyczaj**i ludowych. → 882***✓** (TYCH) **zwyczajów**
*Zmiana **zwyczajów** żywieniowych.***Z****ZnamPolski.pl**SŁOWNIKI
BARDZO
PRAKTYCZNE**żadny**

1310

✗ ! **żadny**
*Żadny z niego przystojniak.***✓** **żaden**
*Żaden tego nie wytrzyma.***zalić się**

1311

✗ (po)**zalić się do (kogoś)**
*mamy, lekarza itp.***✓** (po)**zalić się (komuś)**
*mamie, lekarzowi itp.***żebrąć**

1312

✗ (ON) **żebra**, (ONI) **żebrają****✓** (ON) **żebrze**, (ONI) **żebrzą**Żebra mogą boleć żebraka, ale żebrak nie *żebra*, tylko *żebrze*.**żem**

1313

✗ ! **żem, żeś, żeśmy** itp.
(**ZROBIŁ / ZROBIŁA /**
ZROBILI COŚ)
poszedł, kupiła, jedli itp.
*Wczoraj **żem** wszystko **przygotował**.***✓** **poszedłem, kupiłaś,**
jedliśmy itp.
*Już **przygotowaliśmy** nowy plan.*

INDEKS

UWAGA – Indeks nie jest spisem błędów! Składają się na niego różne formy (wyrazy, części wyrazów, liczby zapisane cyframi), które mają pomóc w wyszukiwaniu haseł z poszczególnymi błędami lub komentarzy na temat odnotowanych w indeksie form. Zapis **czerveną czcionką** ostrzega, że dana forma ma błędną postać lub nie funkcjonuje we współczesnym języku.

#

180 1308
360 1308
-alia 24, 266
-anin 207
-arka 1268
-ąc 563, 734
-ąłem 283
-b 424
-book 62
-c 734
-ca 1090
-cza 1104
-ć 536
-dza 1090
-ejszy 73, 88
-ek 409
-ełem 283
-giąć 1290
-inia 395
-j 801, 882
-l 336, 667, 739
-la 27
-mistrz 412
-myśl- 209, 210, 976
-nia 233
-nik 1269
-ń 566, 1032, 1141
-otać 532
-p 424
-patrz- 211
-ptać 179
-rz 412
-rza 782
-sz 57
-sza 176
-szy 73, 88
-ś 218, 574

-śleć 210
-ślić 209, 210
-turystyka 17, 258
-turyzm 17, 258
-um 28
-ż 648
-ża 782

A

a priori 1263
A.D. 968
abercja 1
aberracja 1
abiturient 3
abnegat 2
absolwent 3
absurdalny 4, 122, 389
AD 968
adaptacja 5, 6
adaptować 5, 7, 9
adekwatnie 8
adekwatny 8
adoptować 7, 9
adres 10
adresowany 11
aero- 54, 55
aerodynamiczny 54
aeroplan 54
aerozol 54, 55
afirmacja 12
afisz 13
agent 14
agresja 15
agresywny 15, 16
agroturyzm 17
ajent 14
akademia 901, 1142, 1221
akcent 18
akceptacja 19

akcesorium 20
akt 21
akta 22
aktor 23
aktualia 24
aktywa 26
aktywacja 25
aktywizacja 25
aktywo 26
akwarela 27
akwarium 28
akwen 29
albowiem 30
ale 613
alebowiem 30
aleja 31
alibi 32
alkoholik 33
alogiczny 38
alokacja 34
alternatywa 35, 36, 37
anachronizm 52
analogiczny 38, 39
analogowy 38
anastazjolog 40
anastazjologiczny 40
anestezjolog 40
anestezjologiczny 40
anestezjolog 40
anestezjologiczny 40
angażować 41
anioł 42
ankieta 43
Anno Domini 968
anomalia 44, 45
anonsować 46
antagonista 47
anulować 48